dr. Izsó István

Összefonódó életutak

Élet- és korrajz

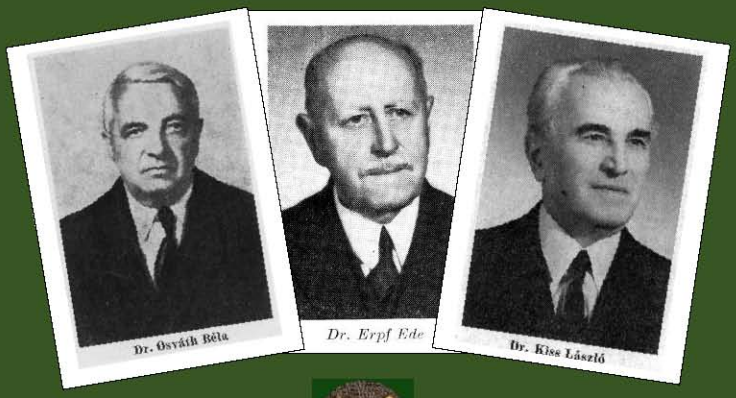

Miskolc, 2020

Bevezetés

1987-től 2015-ig a miskolci Bányakapitányságon dolgoztam. Itt ismertem meg három egykori bányahatósági tisztviselő - dr. Erpf Ede, dr. Osváth Béla és dr. Kiss László[1] – különös történetét, akik az I. és II. bécsi döntések révén visszakapott területeken megszervezett három új bányakapitányság vezetői voltak. Mint ismeretes, az I. bécsi döntést követően az 1939. évi 26.910. Ip. M. számú rendelet[2] egy kassai székhelyű Bányakapitányság felállításáról rendelkezett, a II. bécsi döntést követően pedig a 3.154/1941. M.E. sz. rendelet[3] nagybányai és marosvásárhelyi bányakapitányságok felállítását rendelte el.

A három új bányakapitányság közül Erpf Ede a kassai, Kiss László a marosvásárhelyi, míg Osváth Béla átmeneti jelleggel a nagybányai Bánya-kapitányság[4] vezetője lett. Bár egymástól függetlenül futottak be jelentős karriert, de szakmai pályafutásuk több szakasza is összekapcsolódott. A II. világháború után kacifántos életpályát bejárva mindhárman a bányahatóság miskolci hivatalában kötöttek ki.

Szakmai pályafutásuk további érdekessége, hogy miskolci együttlétük idején 1954-ben egyidőben részesültek a „Munka Érdemérem" állami kitüntetésben.[5]

Az alábbiakban korabeli bányahatósági dokumentumok és sajtóhírek fel-használásával igyekszem feleleveníteni hármójuk szakmai életrajzát, amely egyben sajátos korrajznak is tekinthető.

---

[1] Mindhárman jogi és bányamérnöki diplomával egyaránt rendelkeztek. A két diploma megszerzése alap-követelmény volt a korabeli bányahatósági szervezetben, ugyanis a köztisztviselők minősitéséről szóló 1883. évi I. törvénycikk ezt a kinevezés feltételéül szabta.

[2] Magyarországi Rendeletek Tára 1939. II. k. 1546-1547 p. Hatályba lépett 1939. október 1-jén.

[3] Magyarországi Rendeletek Tára 1941. II. k. 1612-1614 p. Hatályba lépett 1941. április 4-én.

[4] A másik két bányakapitánysággal ellentétben – ahol újonnan kellett megszervezni a hivatalokat – Nagybányán a Román Királyság is működtetett bányahatósági szervezetet a korábbi m. kir. nagybányai Bányakapitányság jogutódjaként. Itt tehát nem a semmiből kellett a hivatalt megszervezni, mint Marosvásárhelyen.

[5] Magyar Közlöny 1954. szeptember 15. (68.) sz. 505. p.

dr. Erpf Ede

Ő volt hármójuk közül a legidősebb, mégis túlélte mindkét kollégáját.

1885-ben született a Gömör vármegyei Hizsnyóvízen (Chisnovoda, ma: Chyžné, Szlovákia), egy olyan családban, melyben magyar, német és szlovák származás keveredett. Természetes volt, hogy a magyar mellett anyanyelvi szinten beszélt németül és szlovákul is. Apja Erpf Thuisko (Thinszko) a Heinzelmann-féle hisnyóvízi vasgyár igazgatója, illetve környékbeli vasércbányák bérlője volt.

I. évfolyam. Budapest, 1876. augusztus 9-én. 63. szám.

Előfizetési ár: 100—100 ivre Budapesten házhoz hordva 4 frt. Vidéken postadijjal együtt 7 frt.

KÖZPONTI ÉRTESITŐ.

KIADJA A FÖLDMIVELÉS-, IPAR- ÉS KERESKEDELMI M. KIR. MINISTERIUM.

Az előfizetési pénzek az Athenaeum r. társulat kiadóhivatalába Budapest, barátok-tere 7. küldendők.

I. Kivonat a magyarországi kereskedelmi czégjegyzékekből. (Érvényes a lap keltétől fogva.)

a.) Egyéni czégek.

Királyi törvényszék	A bejegyzést rendelő végzés kelte	A czég szószerinti szövege	A főtelep és a Boktelepek helye	A czég birtokosa	Czégvezetők	Jegyzet
Rimaszombati törvényszék	1876. jul. 7.	Liszauer Simon Simon Liszauer	Főtelep: Gömör-Panyit	Liszauer Simon vegyes kereskedő Gömör-Panyiton		
»	1876. jul. 7.	Morgenbesser János Johan Morgenbesser	Főtelep: Tornallya	Morgenbesser János üveg- és porczellán-kereskedő Tornallyán		
»	1876. jul. 4.	Heinzelmann féle vasgyár Heinzelmann'sches Eisenwerk	Főtelep: Chisnyóviz	Heinzelmann család	Heinzelmann féle vasgyár Erpf Thuisko vasgyári igazgató Heinzelmann'sches Eisenwerk T. Erpf Eisenwerks Director	A czégjegyzésnél a czég szövege czimbélyeggel nyomatik

Elemi iskoláit Alsó-Mecenzéfen, a középiskolát Késmárkon és Rozsnyón végezte. 1908-ban a Kolozsvári Egyetem Jogi Karán szerzett jogi, majd 1913-ban a selmecbányai Bánya- és Erdőmérnöki Főiskolán bányamérnöki diplomát.

HAZAI HIREK.

Kinevezések. A magyar királyi pénzügyminiszter *Scheffer Ödön dr.* és *Erpf Ede dr.* végzett bányahatósági segélydijas bányamérnökhallgatókat a X. fizetési osztályba bányaesküdtekké kinevezte. — A magyar királyi pénzügyminiszter *Weisz Lajos* bányakapitányi cimmel és jelleggel ellátott főbányabiztost az iglói magyar királyi bányakapitányságnál, jelen állomáshelyén és a VII fizetési osztályban való meghagyás mellett, bányakapitánynyá kinevezte.

Hír a Bánya c. lap 1913. évi 36. számából

Végzését követően 1918. június 30-ig bányahatósági ösztöndíjas volt, bányaüzemhez beosztott bányahatósági gyakornoki státuszban. Tatabányára osztották be, de 1914. júliusában, az I. világháború kitörésekor, mint tartalékos tüzérfőhadnagyot tényleges katonai szolgálatra hívták be.

Még abban az évben megsebesült.

Személyi hirek. Az északi harctéren sulyosan megsérült *Erpf* Ede dr. tart. hadnagy, m. kir. bányaesküdt kartársunk sérüléséből felépülve, legközelebb ismét bevonul az oroszok ellen küzdő csapatához. Jelenleg mint üdülő, a budapesti tüzérség létszámában a legénységi kiképzésnél tesz szolgálatot. —

Hír a Bánya c. lap 1914. évi 45. számából

1918. júniusában szerelt le és július 1-től áthelyezéssel került a miskolci Bányabiztosság állományába főbányabiztosként. Itt kezdte meg tényleges bányahatósági szolgálatát, majd 1922. szeptemberétől a jogutód miskolci Bányakapitányságon dolgozott 1930-ig. Pályafutásának ezt a szakaszát a Bányakapitányság személyzeti nyilvántartásából követhetjük nyomon.

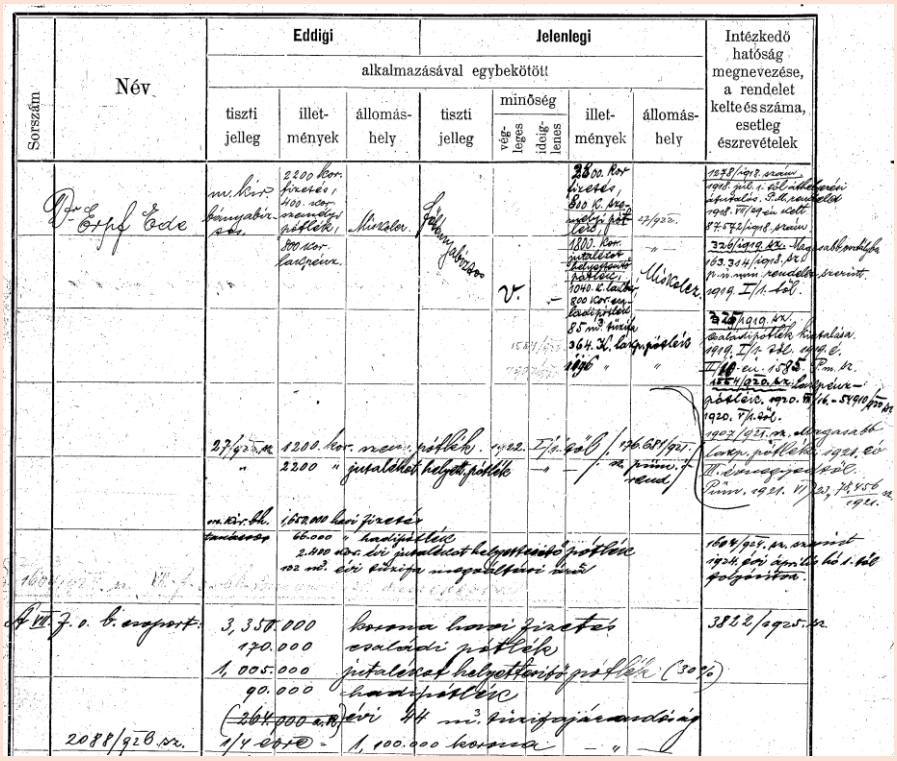

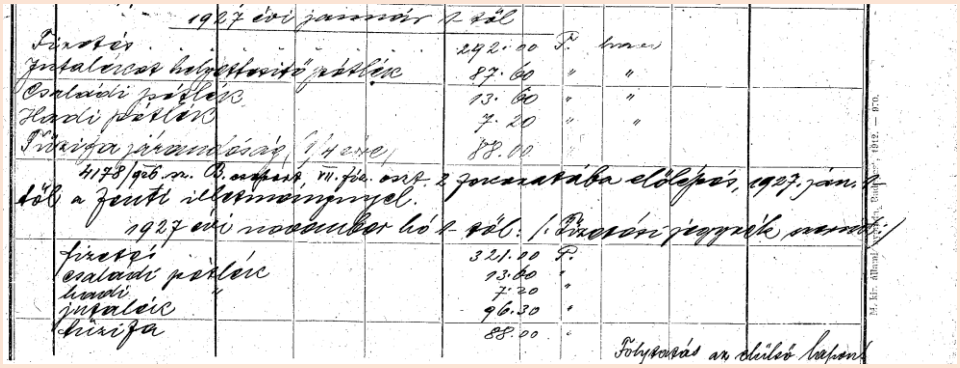

Sor-szám	Név	Tiszti jelleg	Minőség végleges	Minőség ideiglenes	Illetmények fizetés	lak-pénz	brac. pótlék	Családi segély pótlék	Állomáshely	Jegyzet
	Dr. Erfy Ede	m. kir. bányabírák	V.		2200	800	400		Miskolcz	1278/1928. k.r. fizetés [illegible] 1918. VII/1. rdl. [illegible] 87.570 [illegible]
	"	"	V.		2200	800	400	800	"	326/1929. k.r. [illegible] 1919. VII-1. rdl. [illegible]
	"	bábbírák	V.		3200	364 pótl. 1040	400	870	85 m. ³ bányafajer 1800 K. pótlékkal	326/1929. k.r. [illegible]
		m. kir. bányahatósági tanácsos	V.		havi 1.650.000				102 m³ bányafa 2400 K. pótlékkal	1801/1929. k.r. [illegible]

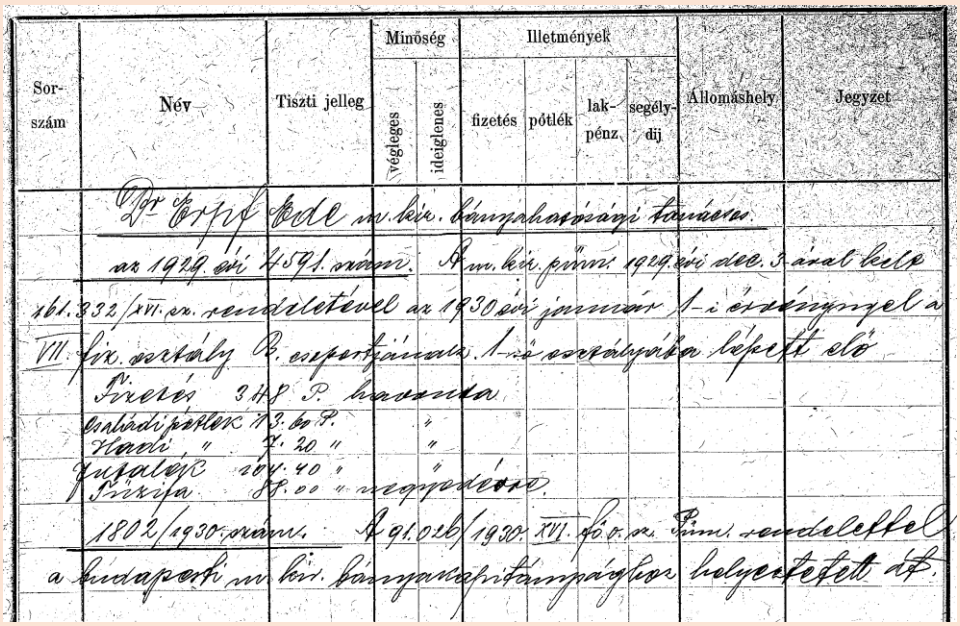

Sor-szám	Név	Tiszti jelleg	Minőség végleges	Minőség ideiglenes	Illetmények fizetés	pótlék	lak-pénz	segély-díj	Állomáshely	Jegyzet
	Dr. Erfy Ede	m. kir. bányahatósági tanácsos								
	az 1929. évi 4591. szám.	A m. kir. pénz. 1929. évi dec. 3-án kelt								
161.332/XVI. sz. rendeletével az 1930. évi január 1-i érvénnyel a										
VII. fiz. osztály B. csoportjának 1-ső osztályába lépett elő										
	Fizetés 3448 P. havonta									
	Családi pótlék 113.60 P.			"						
	Hadi " 7.20 "			"						
	Pótlék 264.40 "			"						
	Bányafa 88.00 "									
	1802/1930. szám.	A 91.026/1930. XVI. fő.o. sz. pénz. rendelettel								
a budapesti m. kir. bányakapitánysághoz helyezettek dr.										

1930-ban áthelyezték a budapesti Bányakapitányságra bányahatósági tanácsosként, ahol 1935-ig dolgozott.

1935. augusztus 1-től az újonnan szervezett Iparügyi Minisztérium V. Szakosztályára (Bányászati közigazgatás), azaz a főbányahatóság állományába került, ahol 1939-ig dolgozott.

V. szakosztály.

Bányászati közigazgatás.

Osztályvezető: Michnay Árpád dr. min. tanácsos.

Személyzet: Alliquander Ödön min. tanácsosi c. és j. f. bányahatósági főtanácsos, Tassonyi Ernő bányahatósági főtanácsosi c. és j. f. bányahatósági tanácsos, Erpf Ede dr. bányahatósági tanácsos.

Kivonat a Közgazdasági Értesítő 1935. évi 32. számából

Az I. bécsi döntést követően, 1939-ben kiküldték a szlovák állam területére az aranyidai bányajogosítványokra vonatkozó adatok begyűjtésére és a birtokviszonyok felderítésére.[6] Ezt követően közreműködött a magyar bányahatósági szervezet megteremtésében a visszakapott területeken. Az itt 1920 után is tovább működő rozsnyói Bányabiztosságból, továbbá annak huszti kirendeltségéből ő szervezte meg 1939. október 1-től a kassai Bányakapitányságot, melynek vezetője lett.

Bányakapitányságot kapott Kassa

Jelentékenyen megkisebbedett a miskolci bányakapitányság kerülete — Megszüntették a rozsnyói bányakapitányságot — Kereskedelmi főiskolát is állítanak fel Kassán

Miskolc, július 28.

Az iparügyi miniszter elrendelte, hogy Kassán bányakapitányságot állítsanak fel. Ezzel az új bányakapitánysággal jelentékenyen megkisebbedik a miskolci bányakapitányság kerülete, mert a kassai bányakapitányság hatásköre kiterjed Gömör és Kishont, Bereg és Ugocsa k. e. e., valamint Ung vármegyékre a szikszói járás kivételével, tehát Kassához kerül Telkibánya és vidéke, de kiterjed a kassai bányakapitányság hatásköre Zemplén megyére a szerencsi járás kivételével, valamint még Borsod vármegyéből Alsó- és Felsőtelekes, Martonyi, Rudabánya és Szalonna községekre is, végül Kassa és Ungvár városokra és a kárpátaljai területre.

A miskolci m. kir. bányakapitányság hatásköre kiterjed Hajdu, Szabolcs és Szatmár vármegyékre, Abauj-Torna vármegye szikszói járására, Borsod vármegyére Alsó- és Felsőtelekes, Martonyi, Rudabánya és Szalonna községek kivételével, továbbá Heves vármegye egri és tiszafüredi járásaira és Eger megyei városra, valamint Zemplén vármegye szerencsi járására, végül Debrecen és Miskolc városokra.

A Magyar Jövő c. lap tudósítása (1939. július 9-i szám)

[6] Lásd: Minisztertanácsi jegyzőkönyvek: 1939. június 16.

Kassán egészen 1944. őszéig szolgált. Ezt követően visszakerült az Iparügyi Minisztérium állományába miniszteri tanácsosként.

Budapest ostroma idején a minisztérium nem működött. Közben Debrecenben megalakult az Ideiglenes Nemzeti Kormány és az Iparügyi Minisztérium új vezetése és állománya csak 1945. április 10-én költözött Debrecenből Budapestre, ahol április 13-tól új szervezeti beosztás szerint működött tovább. Erpf Ede az I. csoport 4. Bányászati Közigazgatási osztályára (főbányahatóság) nyert besorolást, ahol Osváth Béla osztályvezető beosztottja lett. Ez volt kettőjük szakmai pályájának első találkozási pontja.

1946. augusztusától újabb átszervezés történt a Minisztériumban: a főbányahatóság az un. a.) Osztály, felettes szervezeti egysége pedig a III. Bányászati Közigazgatási Szakosztály lett. Az a) Osztály vezetőjének dr. Erpf Edét nevezték ki, aki ezzel felváltotta dr. Osváth Bélát a főbányahatóság élén. Az Osztály fő feladatát a bányászatra vonatkozó törvények és rendelkezések végrehajtása, a bányailletékek kivetésének és behajtásának ellenőrzése, a bányamunkásokat érintő szociális kérdések mellett a Magyar Állami Szénbányák műszaki ügyeinek intézése képezte. Utóbbi folyományaként 1946. december elejétől a Magyar Állami Szénbányák igazgatótanácsának is tagja lett.

Kinevezték a Nehézipari Központ igazgatótanácsának és az Állami Szénbányák Rt. igazgatóságának tagjait

A hivatalos lap keddi számában közli az iparügyi miniszter rendeletét, amely szerint a Nehézipari Központ igazgatótanácsának tagjává dr *Viczián* Imre miniszerelnökségi tanácsost, dr *Rényi* Béla pénzügyminiszteri tanácsost, dr *Deseő* Antal miniszteri tanácsost, dr *Mátyásfalvi* György pénzügyminiszteri titkárt, dr *Karczag* Imre közlekedésügyi miniszteri osztályfőnököt, *Szele* Mihály és *Forbáth* Róbert iparügyi miniszteri tanácsosokat, *Varga* Elek iparügyi miniszteri osztálytanácsost, *László* Aladár mérnököt, a termelési és tervgazdálkodási szakcsoport vezetőjét, továbbá *Koczkás* Ferenc MÁVAG műszaki főtanácsost nevezte ki.

Ugyancsak kedden reggel közli a hivatalos lap *Bán* Antal iparügyi miniszter rendeletét, amely a közelmultban alakult Magyar Állami Szénbányák R. T. igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjainak kinevezését tartalmazza. Az igazgatóság tagjai: dr *Rényi* Béla pénzügyminiszteri tanácsos, dr *Rendessy* Endre pénzügyminiszteri osztálytanácsos, dr *Mátyásfalvi* György pénzügyminiszteri titkár, *Bobrics* Lajos közlekedésügyi államtitkár, *Kökény* Mihály közlekedésügyi miniszteri osztálytanácsos, dr *Szilágyi* Mihály kereskedelemügyi miniszteri tanácsos, dr *Fabinyi* Rudolf földmővelésügyi miniszteri tanácsos, *Csiba* Lajos építésügyi miniszteri tanácsos, *Nógrádi* Sándor iparügyi államtitkár, dr *Fodor* László iparügyi miniszteri osztályfőnök, *Szakasits* Antal iparügyi miniszteri osztályfőnök, dr *Erpf* Ede és dr *Marton* János iparügyi miniszteri tanácsosokat, *Vajda* Pál iparügyi miniszteri osztálytanácsos, dr *Fischer* Richárd országos államosítási főmegbízott-helyettes és *Haza* József vájár, a felügyelőbizottság tagjai pedig dr *Lersch* Andor pénzügyminiszteri osztálytanácsos, dr *Unger* Ödön pénzügyminiszteri titkár, *Kaminszky* János pénzügyminiszteri számvevőségi főtanácsos, *Liszka* Gyula és *Iharos* Endre hites könyvvizsgálók, dr *Karátsony* László iparügyi miniszteri osztálytanácsos, dr *Benárd* Aurél érchányászati titkár, *Lozonczy* László iparügyi miniszteri számvevőségi főtanácsos és *Leányfalvi* Imre miniszteri számvizsgáló lettek *(MTI)*

Híradás a Magyar Nemzet 1946. december 3-i számából

A Magyar Ipar 1948. január 12-i száma - ahogy az alábbiakban ennek két részletét olvashatjuk - új bányatörvény alkotásáról tudósított.

A készülő új bányatörvény

a társadalom kincsévé teszi valamennyi bányászható anyagunkat

Az iparügyi minisztérium bányászati osztálya a Gazdasági Főtanácsal karöltve a Magyar Bányamunkások Szakszervezete és a Mérnök Szakszervezet bevonásával most dolgozza ki azt az új bányatörvényt, amely módosítja, illetve kiegészíti a mai napig érvényben lévő 1854-es bányatörvényt. Ezt a módosítást és kiegészítést azonkívül, hogy már az 1946. évi 13. tc. (a bányák államosítása) előírta, a társadalom és a bányászat fejlődése követelte meg.

Az új bányatörvény egyébként — amint *dr. Erpf* Ede, az iparügyi minisztérium bányászati osztályának vezetője mondotta, — kiküszöböli a régiének minden elavult fejezetét, a megmaradottakat modernizálja népi demokráciánk követelményeinek megfelelően. A bányamunkások személybiztonságára vonatkozóan jelentős annak a paragrafusnak a beiktatása, amely a bányaüzemek felelős üzemvezetőjének köteles alkalmazására vonatkozik és körülírja azokat a feltételeket, melyeknek a felelős üzemvezetőknek meg kell felelniök.

A törvény módosításával párhuzamosan hamarosan elkészül az új általános bányabiztonsági szabályzat is. Ennek megalkotásába ugyancsak bevonták a Bányász Szakszervezetet, valamint a Mérnök Szakszervezetet és a Bányászati- és Kohászati Egyesület legilletékesebb szakértőit is. **Rajk A.**

1948. március 22-én újabb átszervezés történt, a Főbányahatósági Osztály a Minisztérium IV. Bányászat, Kohászat és Hengerművek Főosztályának szervezetébe került, IV/1. sz. Osztályként[7]. 1948. áprilisában még ő volt a IV./1. Főbányahatósági osztály ideiglenes vezetője, júliustól azonban az időközben V./2. számozást nyert Főbányahatósági osztály vezetése a Minisztérium irányítását ténylegesen ellátó Kelemen Gyula államtitkár közvetlen vezetése alá került. Erpf Ede még két évig főbányahatósági állományban maradt, de 1949. december 5-től a miskolci Bányakapitányságra rendelték ki. Miskolcon 1950. július 15-én véglegesítették. Erről egy 1953-ban kelt igazolás tanúskodik.

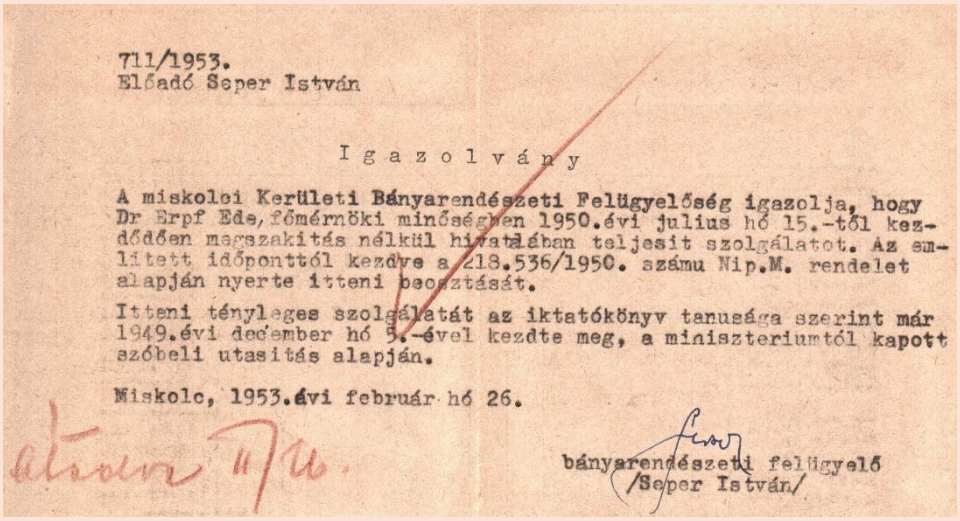

711/1953.
Előadó Seper István

Igazolvány

A miskolci Kerületi Bányarendészeti Felügyelőség igazolja, hogy Dr Erpf Ede, főmérnöki minőségben 1950.évi julius hó 15.-től kezdődően megszakitás nélkül hivatalában teljesit szolgálatot. Az említett időponttól kezdve a 218.536/1950. számu Nip.M. rendelet alapján nyerte itteni beosztását.

Itteni tényleges szolgálatát az iktatókönyv tanusága szerint már 1949.évi december hó 5.-ével kezdte meg, a miniszteriumtól kapott szóbeli utasitás alapján.

Miskolc, 1953.évi február hó 26.

bányarendészeti felügyelő
/Seper István/

[7] Magyar Ipar 1948. március 25-i sz. 31. p.

Ettől kezdve 1956-ig, 71 éves korában történt nyugdíjazásáig a miskolci Bányakapitányság (1949. végétől Bányarendészeti Kirendeltség, 1951-től Bányarendészeti Felügyelőség, 1953. december 10-től Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség) hivatalvezető helyettese volt.

Egy 1955-ben keltezett kéziratos feljegyzés életrajzi adatai mellett szakmai megítéléséről is tájékoztat:

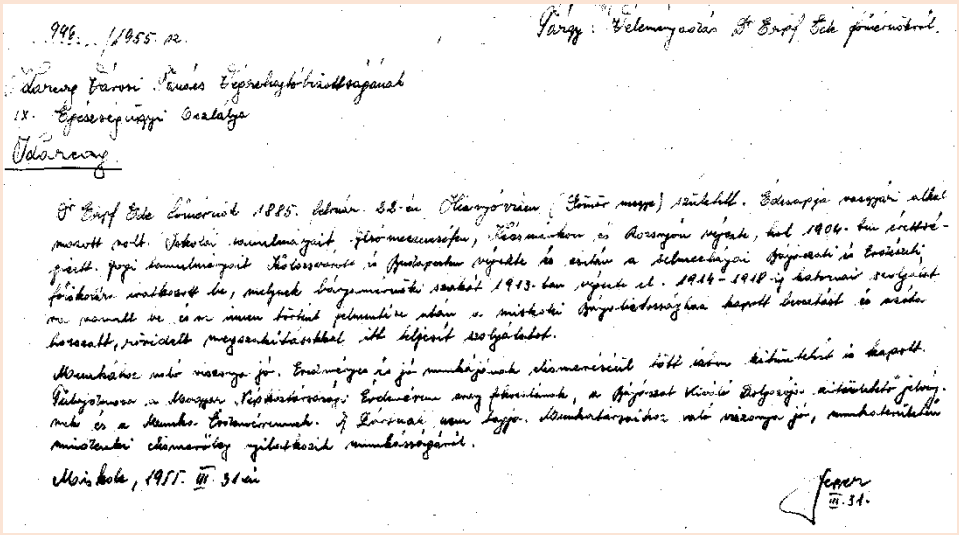

Hosszú szakmai pályafutást és nyugdíjas éveket követően101 éves korában halt meg Miskolcon.

dr. Osváth Béla

Osváth Béla 1889. április 11-én Záhonyban született[8]. Középiskoláit Ungváron és Sárospatakon végezte, majd Kolozsvárott szerzett jogi diplomát 1911-ben. Ezt követően iratkozott be a selmecbányai Bánya- és Erdőmérnöki Főiskolára, ahol 1915-ben bányamérnöki diplomát szerzett. A Főiskolán aktívan bekapcsolódott a helyi diákmozgalmakba, társai a Szabadgondolkodók Körének titkárává választották.

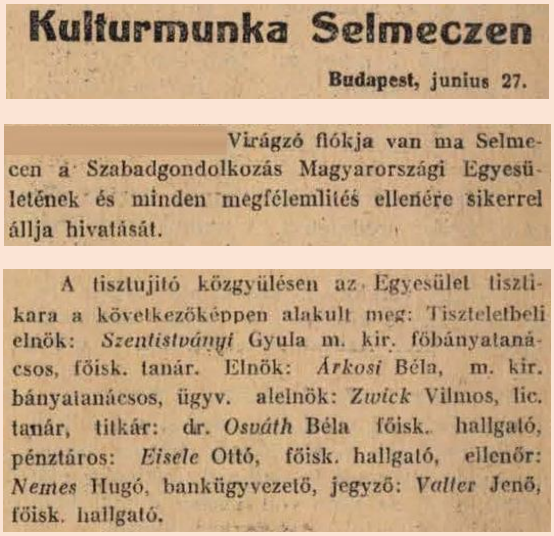

Kulturmunka Selmeczen

Budapest, junius 27.

Virágzó flókja van ma Selmecen a Szabadgondolkozás Magyarországi Egyesületének és minden megfélemlítés ellenére sikerrel állja hivatását.

A tisztujitó közgyülésen az Egyesület tisztikara a következőképpen alakult meg: Tiszteletbeli elnök: *Szentistványi* Gyula m. kir. főbányatanácsos, főisk. tanár. Elnök: *Árkosi* Béla, m. kir. bányatanácsos, ügyv. alelnök: *Zwick* Vilmos, lic. tanár, titkár: dr. *Osváth* Béla főisk. hallgató, pénztáros: *Eisele* Ottó, főisk. hallgató, ellenőr: *Nemes* Hugó, bankügyvezető, jegyző: *Valter* Jenő, főisk. hallgató.

Részletek a Világ c. lap 1914. június 28-i számának híradásából

„A szabadgondolkodók különféle irányzatainak közös célja volt, hogy a társadalmirendet az ész törvényeinek rendeljék alá, azaz az államot és a társadalmat, iskolát és tudományt úgymond „dezinficiálják" az egyháztól és a vallástól… Mindebből következett, hogy a szabadgondolkodók legnagyobb hévvel a katolikus vallás és egyház ellen fordultak, mert a katolikus egyház nemzetközi erejében látták a társadalmi evolúció legnagyobb akadályát."[9] A szabadgondolkodás eszméi később is meghatározták világnézetét.

---

[8] Nekrológ írója – Reményi Viktor – szerint régi bányász családból származott (BKL Bányászat, 1970. 6. sz. 415. p.). Erre vonatkozóan nem találtam adatokat, az viszont az alább teljes terjedelmében közölt Esti Kurír cikkből megállapítható, hogy édesapja (Osváth Lajos) útmester volt Záhonyban.

[9] Részlet Balogh Margit – Fejérdy András: Szabadgondolkodás, ateizmus és szekularizáció a 20. századi Magyarországon c. írásából (In: Laborator Assiduus, Budapest, 2019. 69. p.).

Magának való, agglegény életet élő, szigorúan következetes ember volt, aki nehezen oldódott és emiatt képességeit, szakmai felkészültségét csak nehezen tudta viszontagságos pályája során érvényesíteni.

A bányamérnöki diploma megszerzését követően 1915-1917. között bányaesküdtként dolgozott a besztercebányai Bányakapitányságon:

A m. kir. pénzügyminister *dr. Osváth Béla* bányahatósági segélydíjas, végzett bányamérnök-hallgatót a X. fizetési osztályba bányaesküdtté a besztercebányai m. kir. bányakapitánysághoz kinevezte.

Hír a Budapesti Közlöny 1915. augusztus 31-i számából

Két év elteltével áthelyezték a zalatnai Bányakapitányságra, majd 1918-ban az abrudbányai Bányabiztosság vezetőjévé nevezték ki.

Áthelyezések.

Dr. Osváth Béla bányaesküdt a besztercebányai m. kir. bányakapitányságnál, jelen minőségében a zalatnai m. kir. bányakapitánysághoz. (VIII/21., 100.951. szám.)

Hír a Pénzügyi Közlöny 1917. szeptember 1-i számából

A román megszállás, majd a trianoni békeszerződés után is állomáshelyén maradt és egészen 1924-ig Abrudbányán tartózkodott özvegy édesanyjával. Ekkor nem tudni milyen indíttatásból (de feltételezhetően valamilyen sérelem vagy konfliktus következtében) hazaköltöztek Magyarországra, a záhonyi szülői házba.

Záhonyban nem tudott elhelyezkedni semmilyen állásban. A helyi adókivetés mértékét kritizálók szószólója lett és hamar összeütközésbe került a település és a megye vezetőivel, akik nem nézték jó szemmel tevékenységét.

Az Esti Kurír 1930. november 8-án megjelent cikkében részletesen beszámolt a történtekről.

Háromszor utasitották ki Magyarország területéről dr. Osváth Béla főbányabiztost, az ellenzéki szabolcsi nép pártfogóját

Megbizható elem-e, aki a parasztok adóügyében fellebbez? — Dr. Osváth Béla és nyolcvanéves édesanyjának harca a közigazgatással

Nyiregyháza, november 7.

(Az Esti Kurir kiküldött tudósitójának telefonjelentése.) Késő estig tartó tanácskozás után hozták meg Mikecz István alispán szobájában a tiszabezdédi főjegyző, az adóügyi jegyző és a községi főbiró ügyében az itéletet. A kis határmenti falu kiküldöttjei pedig László Albert református lelkész és Juhász Gyula kántortanitó vezetésével ott rostokoltak a megyeház folyosóján reggeltől késő délutánig, hogy meghallgassák a tekintetes vármegye igazságosztását, amely egy négy esztendő óta folyó elkeseredett harc utolsó felvonását jelenti. A hosszu fegyelmi tárgyalás befejeztét dr. Virányi Sándor vármegyei főjegyző itélethirdetése jelezte. Az izgatott, elkeseredett magyarok előtt végre elhangzott az itélkező szó, amely szerint

Szanyi Kálmán tiszabezdédi főjegyzőt felmentik állásától, Stich Mihály adóügyi jegyzőt 300 pengő pénzbüntetésre, vitéz Vajda Áron bezdédi községi főbirót pedig dorgálásra itélik.

Nem érdektelen, hogy a bezdédiek *93 pontban összefoglalt vádjai* közül *Sárvay* Elek, mint a vád képviselője csupán *15 vádpontot tartott fenn. E közül is csak 7 vádpontot vett figyelembe az alispán az itélet meghozatalánál,* de ez

a hét vádpont is elegendő volt a sulyos itélet meghozatalára.

Az itélet ellen *Szangi* Kálmán és *Stich* Mihály föllebbezést jelentettek be s már a tárgyalás során hangoztatták, hogy a velük szemben álló *tiszabezdédi református lelkész, a tanitó és a földmivesek vádjaival szemben, igazolni kivánják ártatlanságukat.* A négy év óta tartó harc, amelynek magja az 1926. évi országgyülési választások elkeseredett küzdelmeiben kelt ki, valóban szembeállitotta egymással a kis falu közigazgatását a lakossággal. Azok a vádak azonban — mondotta a két főjegyző —, amelyeket ellenük emeltek, indulatok kirobbanásaiból keletkeztek s végső fokon *a belügyminiszter lesz hivatva eldönteni, hogy vajjon ki felelős a tiszaparti falu nem egyszer botrányokba fulladt eseményeiért,* amelyek most már az egész ország közvéleményét foglalkoztatják.

Ezzel, a jelekből következtetve, *Tiszabezdéden meg is nyugodtak a kedélyek.* De ugyanennek a járásnak *egy másik községében vigasztalanabb a helyzet;* itt még ma is tajtékzik az ellenségeskedés a község néhány *ellenzéki érzelmü polgára* és egyes közigazgatási tisztviselők között.

Egy bányamérnök élete Záhonyban

Ez a mai Magyarország átmérőjében a *legtávolabbi pont.* 320 kilométerre a fővárostól fekszik *Záhony.* A kertjei, legelői, földjei már Csehszlovákia területén nyujtózkodnak. Idegen, nadrágos ember csak választások idején fordul meg erre, ahol a technika fejlődését máig csak a *gémeskut* és a *petrólcumlámpás* jelzik...

Lakik ebben a községben egy különös, zárlatott életü ember, tele nagy álmokkal, megvalósithatatlan tervekkel, amelyek mindig belefulladnak a végtelen szabolcsi sárba. Dr. *Osváth* Bélának hivják, negyvenegyéves és néhány évvel ezelőtt még mint a magyar állam *főbányabiztosa működött hivatalában. Záhonyi* születésü, itteni *illetékességü,* az édesanyjával lakik, egy *nyolcvanéves, nyugdijas uriasszonnyal,* akinek a férje valaha *utmester volt Szabolcs északi szegletében.*

Minthogy Osváth Bélát még a háboru befejeztével egyik erdélyi bányába rendelte a hivatalos ukáz, özvegy édesanyjával együtt néhány évig *a mai Románia területén élt.* 1924-ben azután dr. Osváth anyjával együtt visszajött Magyarországra és egyenesen *Záhonyon* — születési és nevelkedési helyén — keresett menedéket.

Ez ellen nem is volt senkinek kifogása, elvégre odavalósi ember, tanult, finom ur, aki még soha nem ütközött össze hatósággal, emberfiával.

1926-ban a választások során azonban kiderült, hogy dr. Osváth Béla sem „megbizható" ember.

Az állami főbányabiztos nyiltan hangoztatta *ellenzéki felfogását* és a közigazgatás piramidális hatalmával szemben *az ügyes-bajos záhonyi parasztok mellé állt.*

Persze ez már sehogyan sem tetszik a szabolcsi uraknak. Dr. *Osváth* Bélát *lassan kiközösitik minden társaságból* s egy napon észreveszi, hogy *egyedül maradt parasztjaival a helybeli urakkal szemben.* Aztán körülbelül a választások idején beadvánnyal fordul az illetékes minisztériumokhoz, melyben adatszerüen kimutatja, hogy

Záhonyon tulzottan nagy és gyakran meg nem indokolt adókkal sujtják a népet.

A beadvány után, amelyet Osváth mint szakember készitett, a falu kérésére *megindul a vizsgálat.* De már *nemcsak az adót kivető községi tisztviselők ellen* — hanem

dr. Osváth Béla ellen is.

Mi jogon tartózkodik a mérnök ur *Záhonyban?!* 1924-től 1926-ig ugyan nem kérdezte senki, de hát *ugylátszik, most egyszerre mégis fontos ez a kérdés.*

Osváthot *Nozdroviszky* Pál főszolgabiró elé idézik és felelősségre vonják, amiért *két év alatt nem jelentkezett a hatóságoknál.*

A m. kir. főbányabiztost kiutasitják Magyarország területéről

A volt főbányabiztos ugyancsak elesodálkozik. Hiszen eddig ugy tudta, hogy *magyar állampolgár*, iratait *elismerték a hatóságok*, a közigazgatási vezetőkkel is *érintkezett*. Egészen a választásokig — soha senki nem kifogásolta az ittlétét?...

De most aztán annál inkább *meggyülik a baja dr. Osváthnak a hatóságokkal!*

Hajnalban csendőrök vezetik elő, házkutatást tartanak matróna anyja lakásán,

komunista iratokat keresnek nála, elkobozzák magánleveleit és nem utolsósorban annak az adópanasznak másolatát, amelyet dr. Osváth Béla a pénzügyminisztériumhoz küldött a záhonyiak nevében.

Pedig hogy *nem volt egészen alaptalan a záhonyiak panasza az adók miatt*, igazolja az is hogy

Nyiri Gyula községi jegyző váratlanul lemondott állásáról s helyébe uj jegyzőt neveztek ki.

Hiszen Osváth Bélának *konkrét bizonyitékai voltak akkor*, mikor *majd minden második záhonyi polgár megadóztatása ellen fellebbezett!* Például *Pokol* Albertre 290.120 korona akkori nyers házbérjövedelem után kivetnek *43.518 korona rendes adót, 34.800 korona birságot, 87.331 korona házbérhaszonrészesedést*, majd pedig megfelelő *késedelmi kamatot*, szóval *összesen 280.000 koronát!*

A következő évben *ugyanerre a házra 305.000 korona késedelmi kamatot vetnek ki visszamenően!*

Dr. *Osváth* Béla pedig

minden egyes panasz ügyében fellebbez.

Minden dijazás nélkül, saját jószántából, egy Don Quijote igazságkeresésével harcol a záhonyiakért. Egészen addig, mig egy napon megkapja a főszolgbairó kiutasitási végzését, amely szerint

mint „nem kivánatos elemnek" el kell hagynia Magyarország területét, sőt három évre ki is tiltják az országból.

Ezt a végzést — *a belügyminisztérium is jóváhagyta.* Erre a záhonyiak *száz aláirással beadványt küldenek a belügyminiszterhez*, aki a kiutasitást megelőző *egy nappal* táviratilag felfüggeszti Osváth mérnök kiutasitását.

Kiutasitás — évenkint

1928 októberében Osváth kézhez is kapja a *hiteles állampolgársági okmányát.* Közben megint csak *szembeszáll községi biróval, jegyzővel, főszolgabiróval* — mire 1929 juniusában

535/929. szám alatt ismét elrendelik a kiutasitás foganatositását.

Megállapitják, hogy *román állampolgár, hogy állása, jövedelme nincs — szóval nem kivánatos elem!* Dr. *Osváth* Béla kezében az 1928-ban kelt belügyminiszteri állampolgársági okmánnyal indul most el ujra a bürokrácia labirintusának. Kemény, edzett ember, nem hagyja magát agyontaposni! Pontosan egy évig tartó instanciázás után, 1930 juniusában

a belügyminisztérium megint vissza is vonja az 535/929. számu kiutasitási végzést

és *Osváth Béla dr.-t ugylátszik, véglegesen elismerik magyar állampolgárnak.*

Ezzel azonban még *nincs vége a kálváriának.* Osváth Béla dr. magyar királyi főbányabiztos, aki *állami státusban van ma is,*

nem tud állást kapni.

Hiába folyamodik, senki sem ajánlja állás betöltésére. Nyugdijat a pénzügyminisztérium nem ad. *Fizetést nem kap.* Sőt, nyolcvanéves édesanyjának nem folyósitják a nyugdiját, amely pedig *az utmester özvegyét jog szerint ugy-e megilletné?* Éljenek, ahogy tudnak! Osváth a *közigazgatást kritizálja* — mondja egy hivatalos irat —, *előidézi a nép elégedetlenségét, szemben áll a mai kormányzati rendszerrel, veszedelmes elem.* Pedig az 1926-i választások napján *becsületszóra megigérte, hogy átmegy cseh területre, mig lezajlik a választás.* Ezzel szemben igéretet kapott, hogy *elintézik az állás ügyét.* Ennek most már közel *négy esztendeje.* Dr. Osváth Béla meg azóta is vár az állásra.

Ez a falu 320 kilométerre van Pesttől! Innen nem hallatszik el a segélykiáltás a fővárosig. Osváth dr. ur — e pillanatban már megint magyar állampolgár — aligha elfáradt már, hogy a záhonyiak igazságát megkeresse.

Gál Imre.

A vele szemben foganatosított jogtalan intézkedések és politikai nézetei egyaránt a Bajcsy-Zsilinszky Endre által 1930-ban alapított Nemzeti Radikális Párt kötelékébe sodorták. A párt lapja, az Előőrs c. hetilap 1931. február 1-én közölte nyílt levelét:

Záhonyi levél

Mélyen tisztelt Pártelnök Úr!

Nagy örömmel és megelégedéssel olvastam, hogy azt a zászlót, melynek kibontását oly rég óta vártuk már Öntől, végre kibontotta és megalakította azt a pártot, melybe minden nemzeti alapon álló, demokratikus gondolkozású magyar embernek, akit nem az önérdek, de népének, nemzetének boldogulása, a nemzet egy szebb, jobb jövőjébe vetett bizalom és hit vezet — be kellene lépni.

Sokszor elővettem és átvizsgáltam az országban szereplő összes politikai pártok programját, célkitűzéseit és kifejtett politikai működéseit, de egyet sem találtam, mely kielégített volna. Liberális gondolkozású voltam és vagyok, de valahogy úgy találtam, hogy a hazai liberalizmus a zsidó kapitalizmus érdek-szolgálatába szegődött, ez a liberálizmus legfőbb céljának a zsidó érdekek megvédését tekinti. Nem voltam soha antiszemita, sőt filoszemitának tartottak azok, kik társaságokban teleszájjal szidták a zsidókat, de ha az ő érdekük is úgy kívánta, elsők voltak, kik zsidó üzleti érdekek szolgálatába szegődtek. Elismeréssel hajoltam meg azok előtt a zsidó írók és tudósok előtt, kik nemzetünknek jóhírnevét a külföldön csak növelték, de megbotránkoztam azon, hogy minden galíciainak letelepedési engedélyt adtak és adnak, mikor saját véreink nem tudnak e csonka hazában helyet találni. Én nem ennek a liberalizmusnak voltam és vagyok híve!

Talán legközelebb állt hozzám a most alakult új kisgazdapárt. Ennek célkitűzésével teljesen egyetértettem, *de én, a mérnök, a nem gazda, hogyan csatlakozhassam hozzájuk? Én egyébként is egy olyan politikai pártot óhajtottam, mely ne csak egy társadalmilag vagy gazdaságilag elkülönült osztálynak legyen a pártja, hanem olyan pártot, mely az egész nemzetnek hazafiasan és demokratikusan gondolkodó tagjait felölelhesse és amely a munkás, dolgozó magyar népre támaszkodik.*

A Nemzeti Radikális Párt progamját még teljes egészében nem ismerem, de az Ön személye és eddigi munkássága garancia arra, hogy ez az a párt, amelyről elgondolásaimban álmodoztam.

Én itt, távol az ország fővárosától, a határszélen, hol a közigazgatási kiskirályok élnek, — örömmel üdvözlöm a Nemzeti Radikális Párt megalakulását és kérem az Istent, hogy adjon Önnek erőt és kitartást, hogy ezen párt kereteit az egész országban kiépíthesse, a demokratikus nemzeti eszmét hazánk szebb és jobb jövője érdekében diadalra juttathassa.

Hittel és bizalommal eltelve maradtam Nagyságodnak

Záhony, 1930 november 10-én

igaz híve

Dr. Osváth Béla.

Levelének meg is volt a hatása. Hamarosan ő lett a párt záhonyi szervezetének vezetője. Nem tudom meddig tartott politikai „karrierje”, de a további történések arra utalnak, hogy a politikai életben nem futott be fényes pályát. Gyaníthatóan Bajcsy-Zsilinszkynek az 1935. évi választások előtt ellenfelével szemben tanúsított minősíthetetlen fellépése után lemorzsolódhatott.

A következő vele kapcsolatos hírt a Közgazdasági Értesítő 1938. szeptember 3-i száma közölte:

Kinevezés.

A m. kir. iparügyi miniszter a „Bányakapitányságok” cím fogalmazási személyzetének létszámába dr. Osváth Béla okl. bányamérnököt bányahatósági segédtitkárrá kinevezte. (2.801/1938. Eln. Ip. M.)

1938. szeptember 1-től megkezdődött tehát bányahatósági pályafutásának második szakasza a miskolci Bányakapitányságon. A Bányakapitányság személyzeti nyilvántartásában róla a következő bejegyzések találhatók:

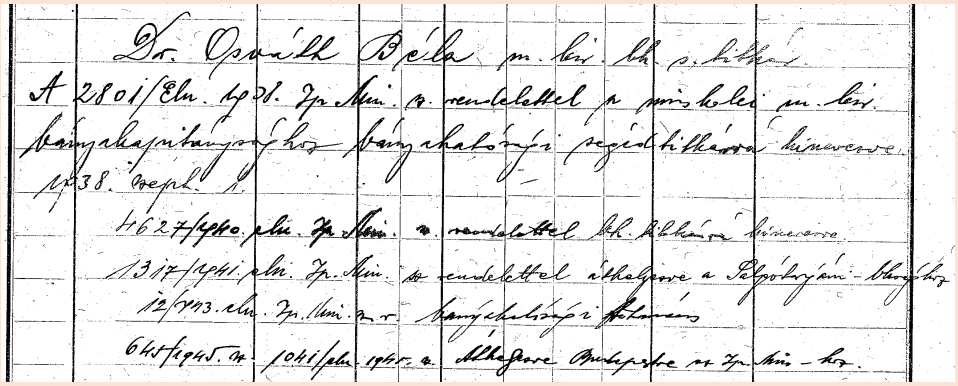

Dr. Osváth Béla m. kir. bh. s. titkár.
A 2801/Eln. 1938. Ip. Min. sz. rendelettel a miskolci m. kir. bányakapitánysághoz bányahatósági segédtitkárrá kinevezve.
1938. szept. 1.
4627/1940. eln. Ip. Min. sz. rendelettel bh. titkárrá kinevezve.
1317/1941. eln. Ip. Min. sz. rendelettel áthelyezve a Salgótarján-bhoz
12/1943. eln. Ip. Min. sz. r. bányahatósági fotmáns
645/1945. sz. 1041/eln. 1945. sz. Áthelyezve Budapestre az Ip. Min.-hoz.

Agglegényi mivolta nem segítette abban, hogy gyökeret verhessen. Könnyen mobilizálható volt és felettesei ezt kihasználva mindig ott „vetették be”, ahol szükség volt rá.

Román nyelvtudása révén 1941. januárjától már Nagybányán tartózkodott[10], az ottani Bányakapitányság újjászervezésével megbízva. Itt sem töltött azonban hosszabb időt. A Keleti Újság 1941. április 22-i száma már Salgótarjánba történt áthelyezéséről tudósított.

[10] A Budapesti Közlöny 1941. január 29-i száma már nagybányai lakosként említette.

— KINEVEZÉSEK NAGYBÁNYÁN. Tudósítónk jelenti: Az igazságügyminisztérium Farkas László szatmári ügyvédet a nagybányai járásbirósághoz titkárrá nevezte ki. Ziegler József, aki évek óta áll a nagybányai telekkönyvi hivatal élén m. kir. telekkönyvvezetővé neveztek ki. A nagybányai bányakapitányság eddigi vezetőjét Salgótarjánba helyezték át s helyette Vas János volt zalatnai bányafőtanácsost nevezték ki.

1943-ban ismét visszakerült a miskolci Bányakapitányságra bányahatósági főtanácsosként. Az egyes bányakapitányságok személyzete ekkor a következő volt[11]:

Bányakapitányságok.

Budapesti bányakapitányság.
(II., Zsigmond király-útja 5.)
(Tel. 155—836)
Főnök: **Kerényi** István min. tan.
Beosztottak: **Deák** József dr. min. tan.
Bajkó Andor dr.,
Eszt6 Miklós dr.,
Major-Maróthy Gábor dr. bányahatósági tanácsosok
Stefkovits Gyula dr. bányahat. titkár.

Kassai bányakapitányság.
Főnök: **Erpf** Ede dr. min. tan.
Beosztva: **Kun** László dr. bányahat. titkár bányahat. tan. c. és jell.

Marosvásárhelyi bányakapitányság.
Főnök: **Kiss** László bányahatósági főtan.
Ideigl. irodavezető: **Budai** János irodatiszt.

Miskolci bányakapitányság.
Főnök: **Huszthy** Géza min. tan.
Beosztottak: **Székely** Pál dr. bányahat. főtan.
Osváth Béla dr. bányahat. tan.

Nagybányai bányakapitányság.
Főnöki teendőkkel megbízva: **Vas** János bányahat. főtan. min. tan. c. és jell.
Beosztva: **Csillag** József dr. bányahat. főtan.
Irodavezető: **Kirszte** János irodatiszt.

Pécsi bányakapitányság.
Főnöki teendőkkel megbízva: **Ember** Kálmán dr. bányahat. főtan.
Rihmer László dr. bányahat. tan. bányahat. főtan. c. és jell.
Irodavezető: **Ágoston** Géza irodaigazgató.

Salgótarjáni bányakapitányság.
Főnök: **Laczfalvi** Ferenc dr. bányahatósági főtan.
Beosztva: **Touttenoui** Tibor dr bányahat. s. titkár
Irodavezető: **Draskovich** Endre irodasegédtiszt.

Az 1944. december 22-én Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány iparügyi minisztere - Takács Ferenc – 1945. január 6-án és 7-én Miskolcra látogatott. Ekkor találkozott Osváth Bélával is, akit több más szakemberrel együtt minisztériumi munkavégzésre rendelt be. Hamarosan a minisztérium állományába került.

A miniszterelnök az iparügyi miniszter előterjesztésére *dr. Osváth Béla* bányahatósági tanácsost az iparügyi minisztérium műszaki személyzetének létszámába miniszteri tanácsossá nevezte ki. (1.752/1945. M. E. szám.)

Hír a Magyar Közlöny 1945. évi 50. számából

Rövid időn belül a Minisztérium III. csoportjának vezetője lett, amely alá két osztály, a Bányászati Közigazgatási (főbányahatóság), illetőleg a Bányászati és Bányászati Kutatási osztályok tartoztak. E minőségében a Minisztérium vezetőségével együtt költözött Budapestre 1945. áprilisában. Az 1945. április 13-

[11] Magyarország Tiszti Cím- és Névtára (Budapest, 1944.) 336. p.

tól érvényes új szervezeti beosztási rendben a Bányászati Közigazgatási Osztály (főbányahatóság) vezetésével bízták meg. A Minisztérium állományában azonban csak a következő év júliusáig maradhatott. A történtekről a Világ c. lap 1946. július 14-i számában számolt be:

Kiket bocsátanak el az iparügyi minisztériumból

Az iparügyi minisztériumban napokkal ezelőtt megkezdődött a B-listázás, amelynek kezdeti eredményét most hozták nyilvánosságra. Eddig 97 minisztériumi alkalmazottat bocsátottak el, részben olyan tényleges szolgálatot teljesítő tisztviselőket, akik vagy régebbi politikai magatartásuk, vagy hivatali alkalmatlanságuk miatt kerültek B-listára.

Az elbocsátottak között szerepel 2 miniszteri osztályfőnök: *Gyulay* Ákos dr. és *Kulcsár* Győző, 12 miniszteri tanácsos: *Bánáti* Ottó dr., *Faludi* Béla, *Fehér* István dr., *Osváth* Béla dr., *Seyfried* Ernő, *Székely* Pál dr., *Magasházy* Béla, *Magyar* Kálmán, *Nahoczky* Alfonz, *Schüller* Gyula, *Tóbiás* Kornél dr. és *Walter* Gyula, 12 osztálytanácsos: *Fráter* György, *Miklós* Aladár dr., *Papp* Gábor dr., *Rásó* Dénes dr., *Rudán* László dr., *Nerzsenyi* Viktor, *Blatniczky* László dr., *Korompay* Péter, *Péch* László, *Udvardy* Ferenc, *Vass* Zoltán dr. és *Viski* László, azonkívül 8 miniszteri titkár, 5 főbánytanácsos, 3 bányatanácsos, 12 műszaki tanácsos, 8 miniszteri főmérnök és 38 egyéb rangban levő tisztviselő, illetve altiszt.

Az elbocsátottak nyomban elhagyták munkahelyüket. A minisztériumban a B-listázás tovább folyik, az újabban eltávolítottak nevei a közeli napokban kerülnek nyilvánosságra.

A főbányahatóság élén addigi beosztottja, Erpf Ede váltotta. Osváth Béla a miskolci Bányakapitányság vezetőjének, Huszthy Gézának a segítsége révén 1946. novemberében visszakerülhetett a miskolci Bányakapitányságra, majd

Huszthy Géza nyugdíjazását követően, 1947. március 1-től-től 1949. novemberéig a Bányakapitányság vezetője volt.

A bányakapitányságokat 1949. novemberében[12] megszüntették és helyükbe jogutódként a Nehézipari Minisztérium bányarendészeti kirendeltségeket hozott létre. Az átszervezés után Osváth Béla vezetői megbízatása továbbra is megmaradt.

A Minisztérium 1952. februárjában Ózdon új Bányarendészeti Felügyelőséget hozott létre és február 11-től Osváth Bélát Ózdra helyezte át.

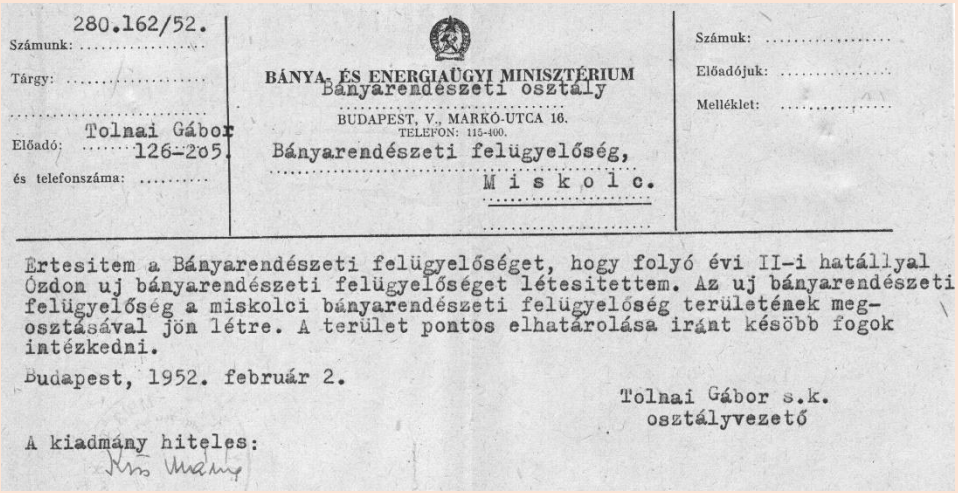

280.162/52.
Számunk: .....
Tárgy: .....
Előadó: Tolnai Gábor
126-205.
és telefonszáma: .....

BÁNYA- ÉS ENERGIAÜGYI MINISZTÉRIUM
Bányarendészeti osztály
BUDAPEST, V., MARKÓ-UTCA 16.
TELEFON: 115-400.
Bányarendészeti felügyelőség,
Miskolc.

Számuk: .....
Előadójuk: .....
Melléklet: .....

Értesitem a Bányarendészeti felügyelőséget, hogy folyó évi II-i hatállyal Ózdon uj bányarendészeti felügyelőséget létesitettem. Az uj bányarendészeti felügyelőség a miskolci bányarendészeti felügyelőség területének megosztásával jön létre. A terület pontos elhatárolása iránt később fogok intézkedni.

Budapest, 1952. február 2.

Tolnai Gábor s.k.
osztályvezető

A kiadmány hiteles:

A két hivatali szervezetre osztás később feleslegesnek bizonyult és az ózdi Felügyelőség 1952. december 31-én megszűnt. Osváth Béla egészen 1956. április 11-ig - 67. születésnapján - történt nyugdíjazásáig ismét Miskolcon folytatta pályafutását, most már beosztott tisztviselőként.

Nyugdíjazása ellen ugyan fellebbezett, de azt elutasították. Miskolcon élte agglegény életét, egészen 1970. február 28-án bekövetkezett haláláig.

[12] 4730/1949. (243) eln. Nip. M. sz. rendelet (Magyar Közlöny, 1949. évi 243. sz.)

dr. Kiss László

Felsőzsolcai parasztcsaládban született 1902. április 21-én. Szülei jobb sorsot szántak neki, ezért gimnáziumba írták. A felnőtt kor küszöbén élte meg a háború elvesztését, a trianoni békediktátum következményeit, illetve Károlyi Mihály majd Kun Béla dicstelen országlását. Baloldali nézeteit tanárai előtt sem titkolta, ezért a tanácsköztársaság bukását követően kizárták Magyarország minden középiskolájából. Kassára költözött, ahol végül le tudott érettségizni.

Visszatérve Magyarországra, párhuzamosan végzett bányamérnöki tanulmányokat Sopronban és jogi tanulmányokat Budapesten.[13] Ezt követően bányahatósági ösztöndíjasként főleg külföldön: Németország, Hollandia, Belgium és Anglia bányaüzemeiben több évet töltött el, szakmai gyakorlat szerzése céljából. Ennek során kielégítő német, francia és angol nyelvtudásra is szert tett.

Hazatérését követően, 1932 őszén a budapesti Bányakapitányság állományába helyezték, ahol közel nyolc évet töltött el.

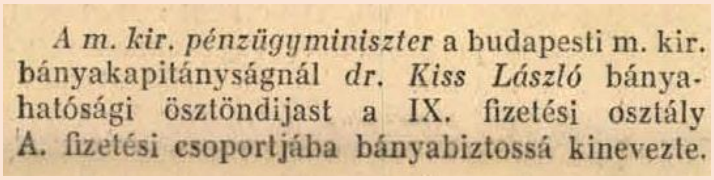
A m. kir. pénzügyminiszter a budapesti m. kir. bányakapitányságnál *dr. Kiss László* bányahatósági ösztöndíjast a IX. fizetési osztály A. fizetési csoportjába bányabiztossá kinevezte.

Hír a Budapesti Közlöny 1932. szeptember 27-i számából

Az Iparügyi Minisztérium a II. bécsi döntés eredményeképpen Marosvásárhelyen Bányakapitányság létrehozásával és vezetésével bízta meg, ezért már 1940-41 telén oda költözött. Az elvégzett munkáról a Nemzeti Újság számolt be 1941. december 4-i számában a következőképpen számolt be (részlet):

Az ipari közigazgatás megszervezése Erdélyben

[13] Bányamérnöki diplomáját 1925-ben, a jogi diplomát 1927-ben védte meg.

Komoly és mélyreható feladat hárult Erdély visszacsatolása után az egész magyar gazdasági életre. A különböző kormányzati ágak között nem kis mértékben az *iparügyi tárcára* várt az a sulyos feladat, hogy a nemrégiben még különszakitott két gazdasági térség szerves egybefonódását az előfordulható zavarok mellőzésével, a zavarokra vezethető okok kiküszöbölésével előmozditsa és meggyorsitsa. Mindazoknak a sokágu és hosszabb időre szóló teendőknek az elvégzése, amelyek elengedhetetlenek az egykori csonkaország és Erdély gazdasági egységének helyreállitásához és gyümölcsöző megszilárditásához, előfeltételként kivánta az *ipari közigazgatás megszervezését*. Szükség volt erre azért is, hogy a kormányzat rendelkezzék azzal a megbizható szervezettel, amely javaslatokat dolgoz ki, ügyel a kivitelezés végrehajtására és gyakorolja az ellenőrzést.

Az iparügyi minisztérium *két kerületi bányahatóságot állitott fel az erdélyi területen*. Az egyik a nagybányai, a másik a marosvásárhelyi bányakapitányság. Mig az előbbi az első világháboru előtt is fennállott, a marosvásárhelyi bányakapitányság teljesen uj alakulat. A bányányati közigazgatásnak ezt a szervezési munkáját akkor tudjuk igazán értékelni, ha gondolunk arra, hogy a huszonkétéves román uralom alatt az idegen impérium *háromszor változtatta meg bányajogi szabályait* s igy a régi magyar jogrend alapján szerzett jogositványokat háromszor is elenyésztette. Nem könnyü feladat tehát a bányajog kérdéseiben mindenkor megtalálni a megnyugtató kibontakozást. A most már egységes bányajogrend azonban kétségkivül *fejleszteni fogja az erdélyi ásványkincsek kiaknázására irányuló iparüző kedvet.*

Állomáshelyét 1944. augusztusának végén a román átállás következtében el kellett hagynia és Budapestre tért vissza. Itt 1949-ig az Iparügyi Minisztériumban dolgozott és huzamosabb időn át a főbányahatóság helyettes vezetője volt, azaz mind Erpf Edével, mind pedig Osváth Bélával közvetlen munkakapcsolatba került.

Egy róla szóló másik hír[14] szerint 1947. januárjában az iparügyi miniszter az Ipari Termelési Tanács kebelében működő szénbányászati termelési bizottság

[14] A hírt a Többtermelés c. lap 1947. február 1-i száma közölte.

elnökévé nevezte ki. A Műszaki Értelmiség c. lap 1947. március 1-i száma erről a következőket közölte:

A szénbányászati ipari termelési bizottság megalakulása.

Az Iparügyi Miniszter a szénbányászati ipari termelési bizottság elnökévé Dr. Kiss László bányahatósági főtanácsost nevezte ki.

A bizottság tagjai az érdekeltségek kijelölése alapján munkáltatói részről: Alliquander Ödön, Leskó Béla, Radnai Antal, Heinrich József, Jancsó József, Hős Nagy Lajos és Dr. Tanzer György, a munkavállalók részéről pedig Aradi Győző, Fodor József, Zgyerka János és Mészáros Ferenc.

A bizottság 1947. évi január 16-án megtartotta alakuló ülését.

Az 1949. évi XV. törvény átszervezte a minisztériumokat: az Iparügyi Minisztériumot kettéosztva Nehézipari és Könnyűipari Minisztériumot állítottak fel. Az átszervezés után Kiss László már nem került a Nehézipari Minisztérium állományába, hanem pályafutását előbb a Dorogi Szénbányák pilisi körzetfőnökeként, majd Farkaslyukon, az Ózdi Szénbányák bányaüzeménél folytatta.

Közel két év elteltével innen helyezték át a miskolci Bányarendészeti Felügyelőséghez, 1951. januárjában.

NEHÉZIPARI MINISZTÉRIUM
VI. Bányászati Főosztály
BUDAPEST, V., ARANY JÁNOS-U. 25.
TELEFON: 129—416.

Előadó: Fekete Sándor

.....szám.

Tárgy: .....

Hiv. szám: .....

Melléklet: .....

Ózdi Szénbányák Igazgatóságának
Ó z d .

Czottner miniszter elvtárs utasitására a Vállalat farkaslyuki üzeménél szolgálatot teljesitő dr. K i s s László t azonnali hatállyal a Miskolci Bányarendészeti Felügyelőséghez helyezzük át.

Budapest, 1951.január 8.

/:Molnár Albert:/
szem.oszt.vez.

/:Ajtay Zoltán:/
főosztályvezető.

Kiss László Miskolcra helyezésével jött létre az a sajátos állapot, hogy a volt kassai, marosvásárhelyi és nagybányai bányakapitányok egy hivatali szervezetbe kerültek. Együttlétük nem korlátozódott pusztán a munkaidő idejére, hiszen mindhárman a Felügyelőség hivatali épületében (a megszűnt miskolci Bányakapitányság „palotájában”) lévő szolgálati lakásokban laktak.

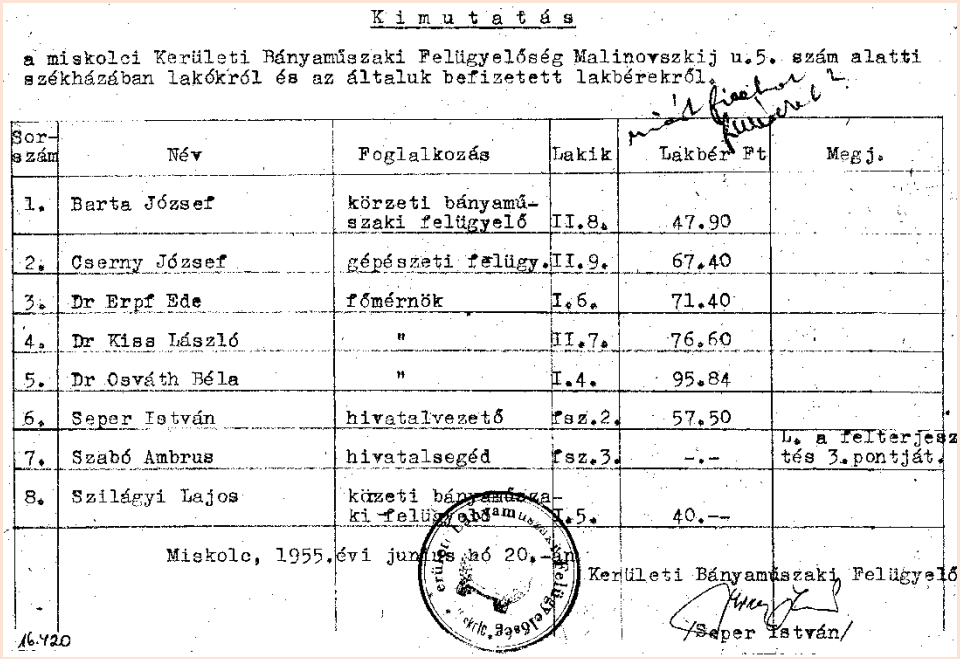

Kimutatás

a miskolci Kerületi Bányaműszaki Felügyelőség Malinovszkij u.5. szám alatti székházában lakókról és az általuk befizetett lakbérekről.

Sorszám	Név	Foglalkozás	Lakik	Lakbér Ft	Megj.
1.	Barta József	körzeti bányaműszaki felügyelő	II.8.	47.90	
2.	Cserny József	gépészeti felügy.	II.9.	67.40	
3.	Dr Erpf Ede	főmérnök	I.6.	71.40	
4.	Dr Kiss László	"	II.7.	76.60	
5.	Dr Osváth Béla	"	I.4.	95.84	
6.	Seper István	hivatalvezető	fsz.2.	57.50	
7.	Szabó Ambrus	hivatalsegéd	fsz.3.	-.-	L. a felterjesztés 3.pontját.
8.	Szilágyi Lajos	körzeti bányaműszaki felügyelő	I.5.	40.--	

Miskolc, 1955.évi junius hó 20.-án

Kerületi Bányaműszaki Felügyelő

/Seper István/

16.420

A Nehézipari Minisztérium az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőséggel (főbányahatóság) együttműködve 1957-ben egy új bányatörvény kidolgozását kezdte meg. A törvényelőkészítési munkába az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség Kiss Lászlót is delegálta. A kodifikáció előrehaladtával 1959-től állandó jelleggel Budapestre rendelték és ő lett a szerkesztőbizottság titkára. A bányászatról szóló 1960. évi III. törvényt az országgyűlés 1960. decemberében fogadta el. A törvény szakmai körökben nagy sikert aratott idehaza és külföldön egyaránt.

Kis Lászlót ezt követően már nem helyezték vissza Miskolcra, 1961. május 1-től 1967. végén történt nyugállományba helyezéséig az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség állományába került. Hivatali munkája mellett aktívan közreműködött az egyetemi és technikumi bányajogi oktatásban. A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen meghívott előadóként bányajogot oktatott. 1961-ben jelent meg „Bányajog” c. jegyzete, melyet azután több kiadás is követett. Ezt a munkát 1970-ben a Tárkány Szűcs Ernővel és Radnay Józseffel

együtt szerzőtársként kiadott nagy sikerű „Magyar Bányajog” c. kötet követte. A könyv megjelenéséről a Magyar Hírlap 1970. szeptember 16-i száma a következő tudósítást közölte:

Magyar bányajog 700 oldalon

A *bányásznapon* jelent meg a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó gondozásában *dr. Tárkány Szücs* Andor, *dr. Radnay* József és *dr. Kiss* László *„Magyar bányajog”* című könyve. Így a bányásznap ünnepi eseményei sorában az idén olyan jelentős eseményt is üdvözölhettünk, mint *az első, szocialista társadalmi viszonyokat tükröző magyar bányajogi kézikönyv* megjelenése.

A könyv rámutat *a bányászat és jog szoros összefüggésére, egyrészt* a hazai bányászat kialakulása és fejlődése, *másrészt* a magyar bányajog történetének vázlatos ismertetése útján. Foglalkozik az úgynevezett *bányaregáléval* (a bányászat joga uralkodói felségjogok közé tartozott) és ezen keresztül a helyi, bányavidéki jogszabályokkal.

A két terület nemcsak *történelmileg* kapcsolódik szorosan egymáshoz. A bányászati tevékenység összefonódik olyan viszonyokkal, mint: a bányászati jog engedélyezése, bányatelek kialakítása, biztonsági rendszabályok, felszínen okozott károk rendezése, a terület újrahasznosítása. Ezekkel a kérdésekkel foglalkozik többek között a bányajog, de ezeken kívül is nagyon sok *érintkező* jogterület is van. Az *államigazgatási joghoz* tartoznak a vízjogi, pénzügyi jogi problémák, de jelentősek a *polgári jogi, földjogi* és *munkajogi* kapcsolatok is.

A szocialista magyar bányatörvényt *1960-ban* alkották. Addig — természetesen megfelelő korrekciókkal — a száz év előtti osztrák bányatörvényt alkalmazták. *Az új törvény* és a *végrehajtására* kiadott számos *minisztertanácsi, miniszteri és bányahatósági rendelet,* illetve *utasítás* alkotja együttesen a *magyar bányajogot. A szocialista társadalmi viszonyok* kialakulása mellett a magyar bányajog megalkotásánál figyelembe kellett azt is venni, hogy *maga a bányászat is nagy fejlődésen* ment keresztül. Kialakult hazánkban is a *külszíni bányászat, bauxitbányászat, olaj- és földgázbányászat.* Ez a szerteágazó bányászati tevékenység, szerteágazó jogi szabályozást kíván. Az új termelési viszonyok új szabályozást, új jogi formákat követelnek.

A bonyolult jogi problémákban való eligazodás a legképzettebb szakemberek számára is nehéz feladatot jelent. Ehhez nyújt nagy segítséget a kézikönyv. A magyar bányajog több mint 700 oldalas feldolgozása napjainkig bezárólag céltudatosan, az összefüggések figyelembevételével és kellő szerkezeti tagolással dolgozza fel a magyar bányatörvény alapján valamennyi kapcsolódó jogszabályunkat és a kialakult gyakorlatot. Használata *nemcsak* a bányászatban dolgozó *műszaki, közgazdasági és jogász-szakembereket* segíti, de az *államigazgatásban* dolgozó minisztériumi és tanácsi szakemberekét is. Ugyanakkor azáltal, hogy a mű világosan és részletesen tárgyalja *a bányászat biztonságával, a bányászok erkölcsi és anyagi megbecsülésével és munkaviszonyával kapcsolatos kérdéseket is, a bányászok számára is segítséget nyújt.* Társadalmi rendszerünknek egyébként is fontos célkitűzése, hogy minden dolgozó közelebb kerüljön az állami tevékenységhez, ismerje meg annak alapvető szabályait. Ahhoz, hogy ez valóra váljon, szükségesek olyan szakkönyvek, amelyek közel hozzák a dolgozókhoz a vonatkozó joganyagot.

A könyv a történeti fejlődést és a fogalmi meghatározásokat tárgyaló fejezetek mellett *külön* foglalkozik a *bányaigazgatás* szervezetével, a *földtani* kutatással, a bányászat művelésével, a biztonsági szabályokkal, a bányakárok megtérítésével kapcsolatos eljárással, a bányászokra vonatkozó rendelkezésekkel, az ingatlanok és vizek használatával. Emellett ismerteti néhány fontosabb európai állam bányajogát is. A könyv a részletes feldolgozás mellett *függelékben közli* a *bányatörvényt* és *végrehajtási rendeletének* egységes szerkezetbe foglalt *szövegét,* továbbá egyes fontosabb bányászati biztonsági szabályzatokat és utasításokat. Részletes jogszabály- és tárgymutató, valamint fénykép- és rajzmellékletek egészítik ki a könyvet.

Ezt követően is számos publikációja jelent meg különböző szaklapokban. 1980-ban hunyt el, Miskolcon helyezték örök nyugalomra.

Publikációs jegyzék:

Legjobb tudomásom szerint Osváth Béla egyetlen publikációt sem közölt a szaklapokban vagy az írott sajtóban. Az egyetlen általam fellelt írás az a levél, melyet fentebb közöltem az Előőrs c. hetilap 1931. február 1-i számából.

Erpf Ede általam ismert publikációi:

Külföldi eredetű tüzelőanyag használatának szabályozása Ausztriában. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1936. 24. sz. 513-514. p.

Bővítik és korszerűsítik a bányászképzést. Magyar Ipar 1948. december 1-i sz.

Kiss László általam ismert publikációi:

Érdekes angol szivattyú. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1930. 6. sz. 123. p.

Széntermelésünk minőségi fejlesztése. In: Többtermelés 1947. 12. 01-i sz. 231. p. és Magyar Ipar 1947. 12. 10-i sz. 10. p.

Szénbányászatunk 1947. évi termelési mérlege. In: Magyar Ipar 1948. március 25-i sz.

Szénbányászatunk a több, jobb és olcsóbb szén útján. In: Magyar Ipar 1948. augusztus 1-i sz. 17-18. p.

A bányák biztonságának emelése: a termelés fokozásának alapfeltétele. In: Magyar Ipar 1948. szeptember 1-i sz. 12-13. p.

Az új bányabiztonsági szabályzat, mint a bányászati termelés és a bányák biztonságának alapfeltétele. In: Magyar Ipar 1948. október 1-i sz. 13. p.

A bányatörvény módosításáról és kiegészítéséről szóló törvényjavaslat. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1948. 11. sz. 294-295. p.

A bányaüzemi balesetek okai. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1948. 12. sz. 321-322. p.

Bányajogi kompendium (Miskolc, 1959.)

Az új magyar bányatörvény tervezet. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1960. 9. sz. 630-634. p.

Das neue ungarische Berggesetz. In: Freiberger Forschungshefte 1961.

La nouvelle loi hongroise sur l'industrie miniere. In: Revue de Droit Hongrois 1961. 2. sz.

The New Hungarian Mining Act. In: Hungarian Law Review 1961. 2. sz.

Biztonságos termelés a szénbányászatban. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1961. 1. sz. 28-32. p.

Az első magyar bányatörvény országgyűlési tárgyalása. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1961. 2. sz. 138-139. p.

Bányajog - jegyzet (Budapest, 1961., 1964., 1965. és 1966.)

Megjegyzések a Nehézipari Műszaki Egyetem bányász szakjainak reform-tantervéhez. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1963. 5. sz. 349. p.

A szocialista bányajog. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1963. 8. sz. 555-559. p.

Néhány fejezet a magyar bányajogból. Az új bányatörvény az üzemi gyakorlatban, figyelemmel a magyar bányajog és a szocialista bányászat fejlődésére I - III. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1964. 5. – 7. sz. 337-341, 411-418, 489-495. p.

Szenek (kőszenek)? Hozzászólás Péczely Antal a „széntől" a „barnakőszénig" c. bányászati nyelvművelő javaslatához. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1964. 10. sz. 719-720. p.

Kiértékelés, kivizsgálás? Hozzászólás Péczely Antal a „kiértékelésről" szóló bányászati nyelvművelő javaslatához. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1964. 11. sz. 789-790. p.

Hozzászólás „A Bányatörvényből eredő igazgatási feladatok jellegéről” című cikkhez. In: Magyar Jog 1964. 11. sz. 515-518. p.

Állj jelzőműszer? Hozzászólás Péczely Antal "Furcsaságok" c. bányászati nyelv-művelő tanulmányához. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1965. 1. sz. 68-69. p.

Néhány bányászati szakmai kifejezés tisztázása. Hozzászólás Péczely Antal „Tisztázzunk néhány idegen bányászati szakmai kifejezést" c. nyelvművelő tanulmányához. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1965. 11. sz. 790. p.

A biztonsági követelmények érvényesítése a bányák műszaki üzemi tervében. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1966. 1. sz. 26-30. p.

Külfejtés vagy „külszíni művelés"? Hozzászólás Péczely Antal: „A szénfejtés teljes vezérlése . . ." c. cikkéhez. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1966. 4. sz. 283. p.

Hozzászólás Bendefy László dr. „Bányabeli kőzetomlások és földrengések kapcsolata" című cikkéhez. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1969. 2. sz. 111-112. p.

A magyar bányahatóság száz éves fejlődése. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1969. 11. 777-782. p.

Magyar Bányajog (Budapest, 1970. – társszerzőként)

A bányatörvény az új gazdaságirányítási rend szolgálatában. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1970. 3. sz. 199-203. p.

Hányóterületek újrahasznosítása. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1970. 8. sz. 566-572. p.

A Gázenergia Törvény és végrehajtási jogszabályainak jelentősége és főbb rendelkezései. In: BKL. Kőolaj és Földgáz 1971. 5. sz. 249. p.

Bányabiztonság és felelősség. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1971. 8. sz. 558-560. p.

Bányászati nyelvművelés: Kőolaj - ásványolaj - olaj – nyersolaj. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1972. 3. sz. 213. p.

A Német Demokratikus Köztársaság első bányatörvénye. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1972. 6. sz. 425-427. p.

A Csehszlovák bányajog fejlődése. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1972. 11. sz. 775-777. p.

A szénhidrogén-bányászat sajátos bányakárproblémái a bírósági gyakorlat és a szakhatósági határozatok tükrében. In: BKL. Kőolaj és Földgáz 1973. 3. sz. 177. p.

Bányakárok megtérítése és megelőzése, figyelemmel a szocialista és tőkés bányajogi rendelkezésekre. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1973. 8. sz. 546-551. p.

Elvi jelentőségű bányakártalanítási bírósági határozatok. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1973. 12. sz. 862-864. p. és 1974. 1. sz. 62-63. p.

Az ásványvagyon-védelem jogi kérdései a szénhidrogén-bányászatban. In: BKL. Kőolaj és Földgáz 1974. 3. sz. 152. p.

A bányakárok mai problémái. In: Magyar Jog 1975. 2. sz. 115-120. p.

A bányaigazgatás fejlődése a felszabadulástól az első magyar, szocialista bányatörvény megalkotásáig. In: A bányatörvény 15 éve (Budapest, 1976.)

A bányaigazgatás főbb problémái: a bányatörvény 15 éves jubileuma. In: Magyar Jog 1976. 3. sz. 265-267. p.

A bányavíz néhány mai problémája. In: Magyar Jog 1976. 9. sz. 790-794. p.

Bányász, kohász és erdész diákhagyományok. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1976. 3. sz. 205-216. p.

Munkavédelmi, balesetelhárítási feladataink a bányászatban. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1977. 11. sz. 759-762. p.

A bányahatóságnak a bányatörvényből fakadó néhány időszerű feladata. In: Magyar Jog 1978. 1. sz. 88-91. p.

Bányamérői feladatok a külfejtésekben, figyelemmel a bányatörvény rendelkezéseire. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1979. 9. sz. 631-635. p.

Bányászati balesetelhárításunk időszerű feladatai. In: Bányászati és Kohászati Lapok, 1980. 7. sz. 472-473. p.

Felhasznált források és szakirodalom:

A közölt bányahatósági dokumentumok mindegyike a volt miskolci Bánya-kapitányság irattárában található. A hivatkozott sajtótudósításokon túlmenően az alábbi forrásokat használtam fel:

Magyarország Tiszti Cím- és Névtára 1913-1944. évi kötetei

Nagy Magyar Compass 1936-1944. évi kötetei

Gazdasági, pénzügyi és tőzsdei kompasz 1935-1948. évi kötetei

Gyászjelentés: Erpf Thinszkó. In: Bányászati és Kohászati Lapok 1906. I. k. 8. sz. 526. p.

Köszöntjük Dr. Erpf Ede tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1970. 2. sz. 130. p.

Gyászjelentés: Dr. Osváth Béla (1889-1970). In: BKL. Bányászat 1970. 6. sz. 415. p.

Köszöntjük Dr. Kiss László tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1972. 4. sz. 286. p.

Köszöntjük Dr. Erpf Ede tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1975. 1-2. sz. 130. p.

Dr. Kiss László kitüntetése. In: BKL. Bányászat 1977. 1. sz. 66. p.

Köszöntjük Dr. Kiss László tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1977. 4. sz. 281. p.

Köszöntjük Dr. Erpf Ede tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1980. 2. sz. 138. p.

Gyászjelentés: Dr. Kiss László (1902-1980). In: BKL. Bányászat 1980. 9. sz. 645. p.

Köszöntjük dr. Erpf Ede vasokleveles bányamérnököt. In: BKL. Bányászat 1984. 7. sz. 433. p.

Köszöntjük Dr. Erpf Ede tagtársunkat. In: BKL. Bányászat 1985. 1. sz. 73. p.

Dr. Erpf Ede kitüntetése. In: BKL. Bányászat 1985. 8. sz. 560. p.

Gyászjelentés: Dr. Erpf Ede (1885-1985). In: BKL. Bányászat 1986. 2. sz. 129. p.

A bányatörvény 15 éve (Budapest, 1976.)
http://mek.oszk.hu/07300/07364/index.phtml

dr. Izsó István: A 90 éves Miskolci Bányakapitányság a bányászati szakigazgatás évezredes története tükrében (Miskolc, 1991.)
https://mek.oszk.hu/01100/01193/

dr. Izsó István: A Bányászati és Kohászati Lapok, illetve a BKL. Bányászat bibliográfiája: 1868-2007. (2008.) - https://mek.oszk.hu/06300/06376/

dr. Izsó István: A magyar bányajog fejlődésének átmeneti korszaka, 1945-1958: Okmánytári kiegészítéssel (2010.) - https://mek.oszk.hu/09000/09009/#

dr. Izsó István: A bányahatóság története Magyarországon (Budapest, 2019.)
https://mek.oszk.hu/19700/19786/#

dr. Izsó István: A Bányakapitányság palotája Miskolcon (2020.)
https://mek.oszk.hu/20700/20794/#